

Åtgärdsförslag

Demontering av två reliefer av Erik Nilsson

UPPRÄTTAT AV: ERIKA ANDERSSON OCH JOSEF STEINVALL

Fru Harpas bygd (1948).

Änkeleken (1948).

Beskrivning

I en byggnad i Harplinge sitter två väggfasta reliefer av Erik Nilsson (1903-1982) daterade 1948. Då det finns planer på att bygga om eller riva byggnaden fick Stucco Maestro fick i uppdrag att undersöka möjligheten att demontera och flytta relieferna. En besiktning gjordes den 8/2 2023 av Josef Steinvall och Anagnostis Bounis, varvid verken undersöktes okulärt samt med hjälp av metalldetektor och provskrapning på omgivande yta. Relieferna är utförda i ett grovt cementbaserat bruk på ett underlag av hydratkalkputs, och armerade/upphängda med järnspikar. Den bakomliggande väggen är murad i tegel.

Provskrapning utförd med skalpell i väggen direkt till höger om reliefen *Fru Harpas bygd*.

Undersökning av armering med metalldetektor.

Tillstånd

Relieferna uppvisar en del ytlig sprickbildning och vissa partier, framförallt i *Fru Harpas bygd*, har drabbats av materialbortfall som troligen beror på slitage. I övrigt är ytan stabil.

Område i reliefens nedre kant med ytligt materialbortfall.

Tillvägagångssätt vid demontering

- Relieferna inklusive signaturer mäts upp för att skapa en ritning.
- Målet är att demontera respektive verk i ett stycke. De säkras framtill med lämpliga stödmaterial vilka fästs runtom reliefen. Slutgiltig metod för detta provas ut på plats.
- I väggen runtomkring konstverken, längs med varje sida, skärs kanaler upp in mot teglet. Detta för att skapa utrymme för att stegvis kapa loss kalkputsen och spikarna bakifrån.
- Under tiden kapningen görs stämpas reliefen underifrån, det vill säga stöttas upp med hjälp av trästolpar.
- När reliefen helt lossats från väggen vinklas den till liggande, placeras på en skiva och packas för transport och förvaring.
- Efter upppackning i verkstad görs en tillståndsbedömning och ett åtgärdsförslag för konservering kan tas fram. Lämpligt är att avvakta med detta tills beslut om ny placering tagits så att konstverken kan förberedas för återmontering.

Utlåtande om ny placering

Teoretiskt sett är det möjligt att montera relieferna utomhus men det är inte att rekommendera. I sådant fall skulle verket behöva förses med ett väderskydd och samtliga järnspikar tas ut och ersättas, då de på sikt börjar korrodera och kan orsaka rostsprängning. Det finns också risk för biologisk påväxt, vilket gör att en placering inomhus är att föredra.

Kontaktuppgifter:

Erika Andersson
Konservator, Stucco Maestro Sweden AB
070-5687684
erika@stucco.se